

Bankovka 500 korun (1985), Švédsko

Do našeho seriálu „Nejkrásnějších bankovek světa“ byla tentokrát vybrána švédská pětisetkorunová bankovka z roku 1985 (obr. 1a, 1b). Tato bankovka prošla několika obměnami a dokonce byla změněna barva bankovky, což je v dnešní praxi emisních bank poměrně neobvyklé.

Technické údaje:

rozměr: 150 x 82 mm

číslování: desetimístné – 1 x na lící straně, černé (v tomto seriovém čísle je zakódován rok vydání bankovky) – viz další text

serie: není (!) – seriové písmeno je nahrazeno číslicí

platnost: 20. 4. 1985 až dosud; bankovka je stále platná (modrá varianta typ I stažena z oběhu dne 31. 12. 1998 a varianta bez ochranného hologramového proužku – typ II dne 31. 12. 2005)

podpisy: Gunnar Sträng (předseda představenstva); Bengt Dennis (guvernér centrální banky – tzv. Riksbankchef)

autor: neznámý (atelier tiskárny)

rytci: Gunnar Nehls (podobizna Karla XI.), Toni Hanzon (podobizna Christophera Polheima), Agnes Miski

tiskárna: Tumba Bruk, Stockholm (v současnosti Crane AB)

Obr. 1a

Obr. 1b

Popis líce: V popředí vpravo portrét švédského krále Karla XI. Předlohou tomuto portrétu byl jeden z obrazů Davida Klöckera Ehrenstahla, namalovaný v roce 1682 a zobrazující krále v bitvě u Lundu r. 1676 (obr. 2). Kolem tohoto portrétu je množství soustředných kružnic různých velikostí a barevných odstínů, ve kterých je umístěn mikrotext

Obr. 2

(v pravé části) a text BANCO (původní název SVERIGES RIKSBANK byl RIKSDALER BANCO) v levé části těchto kružnic. Portrét Karla XI. je tištěn z rytiny hlubotiskem – barva modrá, tmavomodrá; část kružnic tištěna s hlavním tiskem, další část ofsetem jako podtisk. Vlevo nahoře a vpravo dole je hodnotová číslice 500, nahoře za touto číslicí je ještě vytištěna hodnota slovy FEM HUNDRA KRONOR

(PĚT SET KORUN). Úplně vlevo při okraji bankovky je vertikální text, určující emisní banku SVERIGES RIKSBANK, vlevo dole desetimístné číslo, mající několik významů (rok vydání bankovky, serie, seriové číslo atd.). Uprostřed bankovky za portrétem Karla XI. rovněž jako podtisk je umístěna historicky první budova Sveriges Riksbank na náměstí Järntorget ve Stockholmu ze 17. století. Tisk ofsetem, barva modrá a různé odstíny hnědé. Lidé v popředí a kočár s koňmi jsou vytištěny hlubotiskem jako součást hlavního obrazu. Na průčelí budovy je vytištěn hlubotiskem žlutou barvou text ze zakládající listiny této první banky světa, působící velmi vhodně a autenticky a vůbec nenarušující celkový obraz lící strany.

Popis rubu: Na rubové straně vlevo uprostřed silueta Christophera Polhema, švédského vynálezce (hlubotisk – barva modrá a modrošedá) na pozadí ozubeného kola. V pravé části tohoto kola je hlubotiskem vytištěn černý text (poznámky a výpočty tohoto vědce). V levé části rubové strany je jako podtisk umístěn výjev z měděných dolů ve Falunu, kde je symbolicky zobrazen i jeden z Polhemových vynálezů, umožňující lépe těžit rudu – dopravníkový systém poháněný vodou. Ozubené kolo za Polhemovým portrétem pochází z průmyslového závodu ve Stjärnsundu v Dalarně. Předlohou Polhemova portrétu je opět obraz, tentokrát Johana Henrika Scheffela z r. 1741 (obr. 3). Tisk ofsetem, barva modrá a různé odstíny hnědé. Hodnotové číslice opět vlevo nahoře a vpravo dole – hodnota slovy tentokrát umístěna dole. Úplně vpravo vertikálně umístěny podpisy představitelů banky – prvním je podpis předsedy představenstva Gunnara Stränga, druhým guvernéra Sveriges Riksbank Bengta Dennise.

Obr. 3

Ochranné prvky:

- v levé části bankovky na podtisku vodoznak s portrétem Karla XI.;
- nalevo od středu svislý ochranný metalický proužek, zapuštěný v papíru;
- mikrotextové písmo v několika soustředných kružnicích kolem portrétu Karla XI. – opakující se text HINC ROBUR ET SECURITAS (ODTUD PŘÍCHÁZÍ STABILITA A BEZPEČNOST);
- hlubotiskový text na líci (ze zakládající listiny Riksdaler Banco) napuštěn fluorescenční barvou – pod UV lampou svítí jasně žlutozeleně.

Na dalších variantách této bankovky (typ II a typ III) jsou přidány další ochranné prvky:

- celý bílý nepotíštěný prostor na bankovce z r. 1985 (typ I) je u bankovky z r. 1989 (typ II) nahrazen barevným designem – v levé části bankovky obtížně padělatelný velmi jemný přechod z tyrkysové modré do světle hnědé. Navíc celý tento prostor je pokryt geometrickými obrázky (čtverce, vlnovky, giloše včetně okrajů bankovky). Barva hlavního obrazu bankovky je změněna z modré na hnědočervenou a podtisk z hnědé na modrou. Změněny jsou i barvy reversu – např. ozubené kolo má barvu fialovou (obr. 4a, 4b).
- u bankovky z r. 1992 (typ III) jsou přidány další ochranné prvky: v levé části širší metalický proužek s hologramem symbolu květiny, měnící se při určitém úhlu dopadu světla ve tři korunky – symbol švédského království, dále číslice 500 a text Sveriges Riksbank;
- soutisková značka „500“ viditelná jen proti světlu;
- antikopírovací žluté kroužky (dnes jeden z nejmodernějších protipadělatelských prvků);
- ochranná vlákna v papíře jsou napuštěna fluorescenční barvou;
- na reversu v levé části je široký iridescentní proužek a v něm střídavě se opakující číslovka 500 a symbol tří korunek;
- ve vodoznaku je k siluetě Karla XI. přidána hodnotová číslice 500.

Pokračování na následující straně